

prstan
ariljan-
Ukra-
blizno
Ru-
e bilo
kron.
i moj-
v Klu-
vorišče
li. Po-
ki se
vgusta
vič na
skrušal
rica je
žal po
ta me-
Grle
dobež
everni
2300

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—
za pol leta . K 42—
za četrt leta . K 21—
za 1 mesec . K 7—

Za Ljubljano mesečno 7 K
za inozemstvo mesečno 12—

Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Kako hočejo odirati ljudstvo!

Belgrad, 10. avgusta. Ker so po vojski izdatki za železniško osebo, kakor tudi material izredno narasli, je bil železniški minister prisiljen zvišati železniško tarifo za 100 %. Ta naredba bi se uveljavila s 16. avgustom. — Pri včerajšnji seji ministrskega sveta pa je finančni minister demokrat dr. Stojanović predlagal, naj se železnica iznova podraži in sicer osebni promet za 200 %, blagovni promet pa za 300 %. Predlog je bil sprejet. **Dne 20. avgusta bo železnica štirikrat oz. šestkrat tako draga kakor danes!** — G. finančni minister si ne more misliti, koliko simpatij si je pridobil s svojim sijajno bistroumnim predlogom v srcih našega ljudstva, ki bo v prvi vrsti čutilo to nečloveško breme.

Sploh se mislijo demokrati na vse mogoče načine ovekovčiti in proslaviti v naši zgodovini. Da bi naše ljudstvo ne prišlo tako brž do besede, zavlačujejo vladno krizo z občudovanja vredno energijo. Za 15. člen volilnega reda se ne zme-nijo več, agrarna reforma jim tudi ne de-la sivih las, imajo pa drugo palico, ki na njej jahajo in to je vprašanje izvoza. Zah-tevajo svobodno trgovino in ne odnehajo niti za las. S tem nameravajo zavleči kri-zo vsaj do 22. avgusta, ko bodo v Srbiji občinske volitve. Tedaj zopet v politične svrhe. Le zavlačujte vladno krizo še na-prej! Zeli boste novo hvaležnost našega ljudstva, ki bo v kljub vsem kapitalističnim načrtom prišlo do besede. In ta be-seda bo — čim pozneje pride — tem hujša.

Tako ne gre!

Država, ki jo vodijo slepi državniki, ima od vrhunca moči do prepada le en korak. Pri nas, se zdi, da v Belgradu govore in delajo le slepi mojstri. Slepí so, ker ne vidijo in nočejo videti razmer, v katerih živi in trpi ljudstvo te države. Mi, ki nam niso ni dana naloga, sodelovati pri vod-stvu države, vidimo, kam gre pot. In za-to kličemo državnikom v Belgradu, da tako dalje ne gre več!

Sinoči nam poročajo iz Belgrada, da je vlada na predlog demokrata, finančne-ga ministra — brez dvoma je ta mož tudi kak bankir — sklenila, da se od 20. t. m. zvišajo železniški tarifi na nezasišlan na-čin. Blagovni promet se podraži za 300 odstotkov, osebni promet pa za 200 od-stotkov. To zvišanje je nekaj tako neču-venega, da skoro dvomimo, če je vest res-nična. In če je resnična, dvomimo, če se je ta sklep rodil v zdravih glavah. Državni krmariji se igrajo z ladjo, ki jo vodijo. V sedanjih razburkanih časih so take »na-grade« iz Belgrada zelo slabo pomirjeval-na sredstva. Ali niso mogočini gospodje v Belgradu nič pomislili, da se bo s tako blaznim povišanjem prevoznine za blago povišala prav tako blazno tudi cena bla-gu?

Zakaj mora ravno delovno ljudstvo, ki trpi in dela za druge, nositi res prav vsa bremena? Zakaj pa belgrajska gospo-da noče vsaj del bremen zvaliti na ramena onih, ki imajo dovolj in preveč? Kje je ostal davek na vojne dobičke? Davek na vojne dobičke čaka rešitve že toliko ča-sa, da bodo kapitalisti, v vojni nasičene pijavke, gospodom v Belgradu, iz srca hval-jezni. Med tem so lahko že poskrili svoje oderuške dobičke. Nove davke naj pa pla-čuje ljudstvo v obliki drage obleke, dra-gega kruha, dragega orodja, dragega ku-ri-va! In povišek cen vsega tega bo prišel

pač deloma zopet v dobro kapitalistu. Ta-ka politika pomeni igro z ljudstvom! Pu-stite v miru ljudstvo! Obremenite vendar enkrat vojne milijonarje!

Toda demokratska gospoda v Belgra-du, katere vredni drug in pomagač je ra-vno finančni minister, se briga za ljudstvo ravno toliko ko za lanske sneg. Tej gospo-di so prvi interesi njihovih žepov. Zavla-čujejo rešitev krize, da bi izprešali zopet izvoznice, s katerimi bi hoteli bogateti. Iz-voznice bi zopet podražile naš kruh in na-šo prehrano. In milijonarji bi se zopet znova redili. Grozi nam draginja, hujše od lanske! In to sredi bogate žetve!

Tako se ustvarja nezadovoljnost, ta-ko se izpodkovavajo temelji države. In da bi te temelje utrdili, se kapitalisti oboro-žujejo. Ampak ne na svoj, marveč na ljud-ski račun. V državnem proračunu imajo postavljene za vojaštvo vsote, ki so na-ravnost gorostasne. Medtem, ko je po-stavljenih za socialno skrbstvo v proračun nekaj nad 74 milijonov dinarjev, za zdrav-je niti 70 milijonov dinarjev, pa so za vo-jaštvo dali v proračun skoro 4 in pol mili-jarde kron! To je več ko eno četrtino vseh izdatkov gre za vojaštvo! In vendar bi bili ti stroški lahko dosti manjši, ko bi se po-skrbelo za ljudsko zadovoljnost. Seveda bi milijonarski žepi bili pri tem tudi dosti lažji! Toda to bi bila prava utrditev dr-žavnih temeljev. Država namreč je ljud-stvo in ne par birokratov, korumpiranih od kapitalistov! Kakor se dela gospodar-ska, socialna in finančna politika sedaj, je zločin nad ljudstvom n državo! Tako ne gre več dalje! Ljudstvo v svoji bogati do-movini hoče pošteno živeti, ne pa strada-ti in umirati za žepe kapitalistov! Pove-mo odkrito: Ni nas volja še naprej mirno gledati teh razmer, kamoli sodelovati pri njih!

POGAJANJA RAZBITA.

LDU Belgrad, 9. avgusta. Ker demo-kra-ti niso pristali na zahteve radikalcev, so na večer obvestili dr. Vesniča, da ne morejo popustiti v svojih zahtevah. V po-litičnih krogih govore, da bo dr. Vesnič morebiti že jutri vrnil svoj mandat re-gentu.

SKRB ZA BEGUNCE IZ ZASEDENEGA OZEMLJA.

LDU Belgrad, 9. avgusta. Z ozirom na veliko število naših beguncev iz okupira-nih krajev, ki so pobegnili iz Dalmacije, Istre in slovenskih pokrajin bo minister za socialno politiko osnoval poseben oddelek za begunce, ki bo imel nalogo, da po mož-nosti preskrbi vse begunce z delom. V ta namen bo določen tudi poseben kredit.

LOKAVOST D' ANNUNZIJA.

LDU Reka, 9. avgusta. S 1. avgustom je bila baje odpravljena cenzura na reški pošti, in sicer po nalogu d' Annunzija sa-mega. Zanimivo je, da se je v italijanskem časopisju temu dejstvu posvetilo zelo mno-gekakšna lokavost. Razglasili so, da je cenzura odpravljena, dasi se vrši še na-dalje. To so storili zaradi tega, da bi lažje prišli na sled morebitnim zarotam.

FINANČNE SKRBI.

LDU Belgrad, 9. avgusta. Danes je bila seja ministrskega sveta pod predsedstvom regenta prestolonaslednika Aleksandra, ki je trajala od 10. do 12.40 opoldne. V glav-nem se je razpravljalo o finančnem pro-blemu države. Minister za vojno in mor-narico je zahteval kredit za plačila dobav, izvršenih med vojno. O vprašanju krize ministrski svet ni razpravljaj.

AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKA TRGOVSKA POGODBA.

LDU Belgrad, 9. avgusta. Na prošnjo oeneralnega komisarja avstrijske republi-ke, naj se uredi način, po katerem bi se kupovali dinarji za plačevanje žita, nakup-ljenega v naši državi, je gospodarsko-fi-nančni odbor ministrstva odredil, da se Avstriji dovoli, da sme nakupiti dinarje z avstrijskimi kronami do višine 40 milijo-nov. Kupovanje dinarjev se mora vršiti preko devizne centrale Narodne banke in drugih denarnih zavodov, katerim bo iz-dalo finančno ministrstvo za to posebno dovoljenje. Avstrijska vlada pa mora pre-vezeti obveznost, ki bo sestavni del skle-njenega sporazuma, da bodo avstrijske tvrdke, pri katerih bodo naša posamezna ministrstva naročala blago, sprejemala av-strijske krone kot ekvivalent za naša pla-čila po sklenjenih pogodbah.

Slepem!

Demokrati torej trdovratno vztrajajo na zahtevi, da bodi izvoz svoboden. To se pravi: bogati izvozničarji in spekulantí naj tik po žetvi dobe svobodne roke, da planejo po pridelkih naše zemlje, jih izpu-lijo kmetu iz rok in nakupijo v svojih brezdanjih skladiščih in skrivališčih. Od tu jih bodo potem izvažali križem sveta, ne delajoč pri tem razločka med prijate-ljem in smrtnim sovražnikom — mamon je internacionalna pošast. Kolikor bo osta-lo, bodo po svoji volji merili stradajoče-mu domačemu prebivalstvu za oderuške cene. Tako naj še vnaprej ostane vnebo-vpijoča sramota, da prebivalstvo vsega blagoslova božjega prebogate Jugoslavije strada kruha in drugih najpotrebnejših živil, dočim se par tisočev krščenih in nekrščenih židov duši v izobilju, v žetju in vseh mogočih drugih užitkih in podlo-stih.

Slepí, ki mislite, da je potrpežljivost ljudstva res neizčrpna ali ki mislite, da je ljudstvo v resnici živina, ki jo ukrotiš z bičem in če treba z bičevnikom. Slepí, ki mislite, da se je ljudstvo istočasno, ko je obrnilo hrbet komunizmu, odreklo tudi vsem svojim pravicam, odreklo pošteno-mu zaslužku za svoje delo, odreklo člove-ka vrednemu življenju. Slepí, ki mislite, da bo ljudstvo, ki se je znalo tekot let z žilavo vstrajnostjo in neomajljivo voljo uveljaviti celo v predvojnih časih, da bo ljudstvo, ki je v zadnjih letih to-liko doživelo in preživelo — dalo ravnati s seboj tako, kakor ravna svinja z me-hom. Slepí! Mi, ki vemo, koliko je med ljudstvom ura bila, vam povemo, da se v svoji presiti objestnosti kruto varate! Ljudstvo samo navidezno molči in se po-trpežljivo zadovoljuje z vlogo ubogega Lazarja pod bogatino mizo. Res, da še pobira le drobtine, ki padajo s kapitalisti-čne mize, toda z jasno zavestjo, da se mu godi neznosna krivica. Toda tudi z jasno zavestjo, da more to krivico stresti s sebe in z najodločnejšo voljo, da to tudi stori.

Ne varajte se: Ako ljudstvo tako dol-go čaka, da se razmere končno vendar iz-premene odgoraj navzdol, ne dela tega iz strahopetnosti pred nasilnimi sredstvi, marveč iz svetega strahu pred anarhijo in nasiljem, iz prirojene ljubezni in spo-štovanja do reda, miru in države. Toda kadar gre za goli obstanek, kadar obsto-ječi red človeku za njegovo pošteno delo ne daje več toliko, da bi pošteno, človeka dostojno preživel sebe in družino, kadar ta red omogočuje in pospešuje najne-sramnejše krivice, najobjestnejše norče-

vanje iz božjih in človeških pravic dela-vena ljudstva — tedaj ne drži nobena vez več. Povemo: med ljudstvom vre! Razlogi se kupijo.

Doživeli smo, da se je prvi poklicani činitelj za varstvo socialne pravičnosti in ljudske blaginje — minister za socialno politiko o belem poldnevu nedvoumno po-stavil na stran milijonarjev proti bedni-kom, ki stanujejo v vagonih. Kruh, ta moč delavnega ljudstva, ako ga ima v za-dostni meri, je tako drag, da velja revnej-šemu ljudstvu kakor slaščica. Hlebček revnega aprovizračnega kruha stane 4 K. Takih hlebčkov sne delavni človek in otrok, ki ni vajen na dobra kosila in ve-čerje, dvoje, troje na dan. Sedaj računaj-te, koliko bi potrebovala družina s 5 otro-ci samo za kruh vsak dan! A pomisliti treba, da je ravno med delavnimi sloji dosti družin, ki imajo celo po 8 in 10 otrok, ker jih še ni okužila zločinska hi-perkultura nemorala. Kako naj nasiti taka mati svoje otroke s kruhom le en-krat na dan? Te matere tožijo: »Dati mo-rem otrokom samo toliko kruha, da jih z njim razdražim...« So družine, kjer sploh ne poznajo vsakdanjega kruha, marveč ga imajo le včasih. To pomislite, politični in drugi spekulantí z žitom in drugimi nujnimi živili — spreglejte!

Moka je po 9—13 K, mast po 42—50 K, meso po 25—30 K, sladkor po 54—56 K kilogram, a mleko po 5 K liter; podobno draga je vsa zelenjava in sadje. Tako imamo danes dvakrat do petkrat večjo draginjo nego po vojni, dasi se je naša valuta z brezobzirnimi operacijami na ljudskem imetju in temeljem naravnega bogastva naše zemlje znatno popravila. Do kdaj naj ljudstvo še čaka, da se dra-ginja oblaži in se bo moglo pri svojem trdem delu vsaj kruha najesti vsak dan do sitega?

Slepí, ki mislite, da bo ljudstvo to stanje še dolgo prenašalo in trmoglavo tirate svojo slepo politiko dalje — vedite, da ljudstvo dobro ve, kaj delate in kaj hočete. Ljudstvo dobro ve, da je draginja v Jugoslaviji umetno vzdrževana na ko-rist nekaj stotin že itak presitih ljudi! In ljudstvo je odločeno, da tega ne bo več dolgo trpelo. Stradajoči pravijo: ako že moram poginiti jaz, naj poginejo tudi ti-sti, ki so mojega pogina krivi. In takih ni malo.

Svarimo torej pravočasno, naj se iz živil in ljudske prehrane ne delajo poli-tične kupčije!

Kako so laški socialisti vzgajali otroke.

Resnica o dunajskih otrocih v Italiji.

Ljubljana, 10. avgusta. Svoj čas smo po »Reichsposti« posneli poročilo o škan-daloznih razmerah, v katerih so živeli du-najski otroci v Borgonovu in Castelu San Giovanni na Italijanskem, kjer so se mu-dili v svrhu okrepitve na povabilo in na stroške milanskih socialistov. Kakor je »Arbeiterzeitung« »Reichspost«, tako je te-daj nas napadal »Napreje«, češ da prinašamo laži. Dunajski socialisti so v občin-skem svetu napovedali o stvari najstrožjo preiskavo. Sedaj — po sedmih tednih — prinaša »Arbeiterzeitung« poročilo milan-ske (socialistične) mestne občine v tej stvari. Poročilo je socialistično glasilo na-pisalo masne naslove, ki označujejo Co-rayeve navedbe kot obrekovanje. Toda poročilo samo pa kljub vsemu olupšavanju in zavijanju

potrjuje bistveno vse obtožbe, ki jih je vsebovalo Corayovo poročilo. Ob-enem pa priobčuje tudi »Reichspost« no-vo poročilo v tej stvari od popolnoma za-nesljive strani, ki z malimi, nebitvenimi razlikami istotako potrjuje vse prvotne obtožbe.

Milansko poročilo predvsem izpodbija kompetentnost p. Coraya, češ da ga škof v Piacenzi ni poslal preiskavat stvari v Borgonovu, ampak samo otroke spove-dovat. Poročila na sv. očeta tudi ni napra-

vil p. Coray, ampak škof sam, »da bi imel sv. oče možnost, proti osebam, ki so imele otroke v oskrbi, postopati.« Torej je res, da je p. Coraya poslal k dunajskim otro-kom piščanski škof in da so bile razmere tam take, da se je čutil škof dolžnega po-slati poročilo celo papežu, da bi mogel po-stopati proti krivcem.

Potem priznava milansko poročilo: da so 7—14 letni otroci obojega spola prva dva dni spali v skupni spalnici, da so kas-neje, ko so otroci spali ločeno, nekateri dečki skušali iti k deklicam v posteljo, da se je petero otrok obnašalo tako, da so jih morali sploh izločiti iz kolonije in po-slati nazaj na Dunaj, da so otroke — sicer ločene po spolu — vodili po tri in tri po-polnoma nage v kopališče, da so dunajski otroci sodelovali pri baletu v socialistič-nem gledališču in da so bili ves čas brez vsakega opravlja in pouka. Najzanimivejša je izpoved obtoženke: asistentinje Bersani v Castelu San Giovanni. Le-ta je obtožbo, da je vzela enega dunajskih dečkov s se-boj v posteljo, seveda zanikala. Priznala je pa, da so otroci prepevali »socialistič-ni pesem« »Bandiera rossa« — Rdeča zastava, češ saj so bili večinoma socialistični otroci in so jih socialisti tudi vzdrževali. (O tej pesmi kasneje več.) O p. Corayu pravi, da je povabil otroke, naj pridejo k spovedi in

obhajilo. Tudi njo je povabil na spoved, a ona je to odklonila. (Verjamem!) Otroci so smeje se obljubili patru, da pridejo k spovedi, »toda za hrbtom so se mu smejali in se iz njega norčevali.« O tej vzorni vzgojiteljici je izpovedal — vse glasom milanskega poročila — nadduhovnik v Castelu San Giovanni, da jo »smatrajo ljudje za razuzdano žensko, ki živi ločena od svojega moža, za kar pa on — don Conti — nima dokazov.« Škof v Piacenzi pa je izjavil o njej, da je »razburjala otroke s pripovedovanjem iz svojega življenja, češ da je preje verovala v Boga, ko je pa izkusila toliko nesreče, pa ne več.«

Vse to priznava in navaja socialistično milansko poročilo. Potem se ni čuditi, da se je objava tega poročila zavlačevala celih sedem tednov. V dopolnilo naj navedemo le še nekaj dopolnil iz novega poročila »Reichspost«.

Milansko poročilo skuša v celo stvar pomešati redovnice, ki v Borgonovo vodijo hiralnico kjer so bili otroci nameščeni. Toda te redovnice niso imele z dunajsko kolonijo ničesar opraviti in otrokom je bilo naravnost prepovedano, z njimi obče-ovati. Z otroci je ravnal poseben socialistični odbor, ki je najskrbneje in najstrožje gledal na to, da je obvaroval otroke pred vsakim verskim vplivom. Otroci niso smeli v cerkev, niti se pokrižati, obisk duhovnikov in redovnic so prepovedali. Zato so pa morali otroci neprestano prepevati »Bandiero rosso«, katere prva kitica se glasi:

»Avanti o popolo alla riscossa!
Bandiera rossa, bandiera rossa!
S' inalza bandiera rossa!
Viva l'Avanti, viva Lenin!
Abbasso i preti ed i frati e quegli
Bibi«

(Slovensko: Naprej, o ljudstvo v revolucijo! Rdeči prapor, rdeči prapor! Dvigne se rdeči prapor! Živio »Avanti«, živio Ljenu! Doli farji in redovniki in ljudska stranka!) Kaj čuda da so se sadovi te vzgoje kmalu pokazali, da otroci kmalu niso marali videti duhovnikov in so po zidovih pisali: »Preti — no, frati — no, duomo — no!« (Nočemo ne farjev ne redovnikov ne cerkve.) Otroci so postali tako surovi in izprijani, da niso smeli več prihajati v dotiko z domačimi otroci v otroškem zavetišču.

Dejstvo je torej, da so bili dunajski otroci žrtev socialistične kupčije z dušami, da so socialisti karitativno delo zlorabili v svoje strankarske svrhe in otroška srca zastropili s protiverskimi in nenravnimi vplivi.

Politične novice.

+ **Proti novi svetovni vojni.** Angleško in francosko organizirano delavstvo je izdalo manifest, v katerem protestira proti vsaki naakni nove svetovne vojne in napoveduje najodločnejši odpor proti vsakemu vojaškemu vmešavanju v rusko-poljski spor. Angleški manifest očita Poljski pohlep po deželah.

+ **Sforza o boljševizmu.** V svojem govoru o st. germainski mirovni pogodbi v parlamentu dne 6. t. m. je italijanski zunanji minister grof Sforza govoril tudi o Rusiji in rekel med drugim: Ruski komunistični poizkus se mora svobodno razvijati do konca. Boljševizem mora živeti ali sam od sebe umreti in ne sme biti mučenik ali nazovi-mučenik. Čim svobodnejši bo stik z Rusijo, tem manjša bo nevarnost za oddaljevanje od dosedanjega varnega in hitrega razvoja. O tem sem v Spai odkrito govoril. Z moskovsko vlado smo sklenili dogovor, da pošlje svojega zastopnika v Rim, a Italija pošlje svojega v Moskvo. Tako se je utrla pot za razvoj gospodarskih odnosov med obema deželama. Ruskega zastopnika Vorovskega pričakujemo. Vžival bo v Italiji najdalekosežnejše gostoljubje, seveda pa se v nobenem oziru ne bo vmešaval v našo notranjo politiko. Ako sedaj Rusi moskovsko vlado marajo ali ne — ona obstoja in ne moremo žeteti, da bi Evropa še dalje vztrajala v svojem snu in ne hotela o Rusiji ničesar vedeti.

+ **Nova osvetlitev italijanske »zmage nad Avstroogrsko«.** Ker se je italijanski zunanji minister te dni znova dovolil, trkati na italijansko »zmago« nad avstroogrsko monarhijo, je prav, da tudi mi znova osvetlimo to italijansko hvalisanje. Ravno kar je izšlo poročilo koimsije za preiskavo o kršitvi vojaških dolžnosti v vojni, ki se je pečala z dogodki ob sklepu avstrijsko-italijanskega premirja začetkom novembra 1918. Tedaj — 3. nov., ko so se pogajanja za premirje komaj začela, je avstroogrsko vojno poveljstvo izdalo svojim četam ukaz, naj takoj ustavijo sovražnost, nasproti Italiji, ne da bi imelo zagotovitev, da bo tudi Italija storila isto. To prenatrženost in brezglavost je Italija imenitno izrabila. Ona je nadaljevala sovražnosti do podpisa premirja, t. j. do 4. novembra popoldne in v tem času »ujela« do 400.000 avstroogrskih vojakov in na lahak način uplenila ogromne količine vojnega materiala. Tako ugotavlja poročilo

gori navedene komisije. Odtod torej »silajna zmaga« s stotisoči ujetnikov in ogromnim vojnim plenom. Brezglavost in neumnost sovražnika, ki je prezgodaj vrigel puško v koruzo, je zredila drugače skrajno mršavo italijansko zmago. Na jadranski fronti so Italijanom vrgli v naročje »zmago« slovanski in ogrski polki, ki so hoteli razpad stare monarhije. Ta dejstva so znana vsem svetu in je le znamenje laške neresnosti in smešne domišljavosti, ako se celo njihov zunanji minister še hvalisa s to »zmago«.

+ **Polom nemških nacionalcev v nemški Koroški.** Občinske volitve v nemški Koroški so izpeljali minulo nedeljo. V Beljaku so dobili socialisti od 8372 glasov 4508 glasov, združene gospodarske stranke 2695 in narodni socialisti 1169 glasov. Dobili so socialni demokrati 15, združene gospodarske stranke 9, narodni socialisti 4 občinske svetovalce. Župan bo socialni demokrat. Na mestni hiši so razobesili rdečo zastavo. V Št. Vidu ob Glini so dobili socialni demokratje 1538 glasov (15 mandatov), gospodarske stranke 890 glasov (9 mandatov), krščanski socialci 251 glasov (2 mandata), narodni socialisti 166 glasov (2 mandata). V Špitalu ob Dravi socialni demokrati 861 glasov (12 mandatov), gospodarske stranke 861 glasov (13 mandata), stalni nastavljeni 244 glasov (3 mandata). — Arnoldstein: soc. demokrati 830 glasov (15 mandatov), gospodarska stranka 412 glasov (7 mandatov). — Mali Št. Pavel: socialni demokrati 296 glasov (8 mandatov), gospodarska stranka 274 glasov (8 mandatov). — Guttaring: socialni demokratje 324 glasov (10 mandatov), gospodarska stranka 420 glasov (12 mandatov). — V Gnesau-u je bilo izvoljenih 9 bauerbindlerjev in 7 krščanskih socialcev, v Althofnu 10 socialnih demokratov in 12 nesocialistov, v Št. Lenartu v Lavan-tinski dolini 8 svobodomislecev, 3 krščanski socialci in 5 socialnih demokratov. — Poročilo o izidu občinskih volitev v tistem ozemlju Koroške, o katerega usodi ne bo odločeval plebiscit, nam je jasno dokazal mišljenje nemškega koroškega ljudstva, katero je obsodilo tiste v gospodarski stranki organizirane velenemške intelektualce, ki so v svoji nemškonacionalni nadutosti ustvarili koroško vprašanje. Izgubili so nekdanjo hajlovsko trdnjavo Beljak, izgubili Št. Vid ob Glini, v Špitalu ob Dravi bodo imeli en sam glas večine, v Malem Št. Pavlu bodo težko volili župana; v Althofnu bodo imeli močno opozicijo. Izid občinskih volitev nam osvetljuje vso lažljivost nemškonacionalne koroške agitacije in nam v pravi luči predstavlja, kako skušajo slepariti ljudstvo s svojimi lažljivimi letaki. Velenemstvu so zadale občinske volitve na Koroškem smrtni udarec in z njim je dobil dobro zaslužen brco tudi naduti, surovi koroški liberalizem. Tistim nemškim agitatorjem, ki sleparijo in ki bodo slepomišili pri naših ljudeh v plebiscitnem ozemlju, naj Slovenci povedo, da naj gredo rajši v nemškoavstrijsko Koroško reševati velenemstvo, kakor da bi poskušali rešiti velenemstvo v slovenski koroški zemlji.

Dnevne novice.

— **Otvoritev telefonske centrale pri poštneju uradu Grebini.** Pri poštneju in brzojavnem uradu Grebini se je otvorila 2. avgusta t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet. — **Napram uradu Grebini spadajo v I. pas:** Bled 1, Bled 2, Bohinjska Bistrica, Borovlje, Brezno, Cankova, Celje, Črna pri Prevaljah, Dobrlaves, Domžale, Fram, Gorenja vas, Grobelno, Jesenice na Gorenjskem, Jezersko, Kamnik, Konjice, Kopališče Bela, Kranj, Kranjska gora, Laško, Ljubljana, Marnberk, Maribor, Meža, Mežica, Muta, Otok, Pliberk, Podgora, Podplat, Polzela, Pragersko, Prevalje, Ptuj, Rače, Radgona Gornja, Radovljica, Rečica na Paki, Ribnica na Pohorju, Ribnica ob Vrbskem jezeru, Rimske toplice, Rogaska Slatina, Rogatec, Sinčaves, Slatina-Radenci, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica, Strnišče, Sv. Jakob v Rožu, St. Jurij ob južni železnici, Sv. Lenart v Slov. gorah, Sv. Peter v Savinjski dolini, Šent Ilj v Slovenskih gorah, Škofja Loka, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj, Špilje, Štore, Trbovlje, Tržič, Velenje, Velikovec, Vetrinje, Vojnik, Vrhnik, Vuhred, Vuzenica, Zg. Sv. Kun-gota, Zidani most, Zalec, Zelenza Kaplja, Zeleniki, Žihpolje, Žiri, Žitaraves. — **II. pas:** Beltinci, Dolnja Lendava, Ivanjkovič, Križevci, Ljutomer, Moškanjci, Murska Sobota, Ormož, Prosenjakovič, Središče ob Dravi, Zavrče, Zagreb, Varaždin, Cirkve-nica, Karlovac, Sisak. — **III. pas:** Požega, Vinkovci, Vukovar, Brod na Savi, Osijek, Split, Banja Luka, Travnik, Tuzla. — **IV. pas:** Metković, Dubrovnik, Kotor, Sarajevo, Trebinje, Mitrovica, Ruma, Zemun, Novi Sad, Banat, Srbija. —

— **Grožnja strastnega divjega lovca.** Drvar France Vilman iz Mojstrane je strasten divji lovec. Zaradi lovske tatvine je bil Vilman 27. marca t. l. obsojen na 4 mesece težke ječe. Nekega dne je prišel

tako pijan, da se je opotekal, v hotel »Tri-glav« v Mojstrani in je zagrozil hotelirju Rabiču, ki je tudi lovec in lovskemu čuvaju Janezu Koširju: »Vi mislite da bom jaz nehal loviti, pa boste vsi prej prenehali loviti, ker Vas bomo vse postrelili!« Kazal je tudi tri patrone. Sodišče je obsodilo Wilmmana na 6 tednov težke ječe.

— **Sitnosti ob demarkacijski črti.** Žirovci so se težko navadili novih razmer, ko ovirajo financarji tihotapljenje preko demarkacijske črte. S financarji, ki izvršujejo svojo dolžnost, se ljudje pripravljajo in jih zmerjajo, kadar jim odvezamejo kak tobak ali meso. Tudi v Ljubljani grešnike, ki zmerjajo financarje, ostro kaznujejo. Tako so bili obsojeni, ker so zmerjali financarje z manj ali bolj krepkimi »poloni« Franc Rink na 14 dni, Katarina Rink na 10 dni, Peter Kopač na 2 dni, Ivanka Kopač na 48 ur, Rudolf Rink na 8 dni in Neža Demšar na 14 dni strogega zapora.

— **Ponarejevalec čekov prijet.** V vlak-u v Mürzzuschlagu so prijeli nekega moža z imenom Jakob Bradovič iz Zagreba, ki je osumljen, da je dvignil pri neki dunajski banki milijon kron s ponarejenim čekom. Da bi bil ta mož res dvignil denar v kaki dunajski banki, ni še nič znanega. Sodiijo, da je imenovan Bradovič 24letni uradnik Franc Štefanič, ki je dvignil s ponarejenim čekom milijon kron pri neki budimpeštanski banki in potem zbežal s svojo ženo v avtomobilu v smeri proti Dunaju. Zadeva je še docela nepojasnjena.

— **Vedno več bankovcev je v prometu v Nemški Avstriji.** Zadnji izkaz avstro-ogrške banke, ki datira z dne 31. julija, zaznamuje skupno vsoto krožičnih bankovcev na 63.9 milijard kron. Od tega odpade na avstrijski trgovski obrat 18.7 milijard kron, za 945 milijonov več kot teden prej. Konec junija je bilo denarja v prometu 62.1 milijarde, tedaj je v enem mesecu prišlo v promet za 1.8 milijarde kron bankovcev, ki krožijo v republiki.

— **Valute dne 9. avgusta na zagrebški borzi:** 1 dolar 84 K; 100 avstrijskih kron 42 K; 100 carskih rubljev 125 K; 100 francoskih frankov 620 K; 1 napoleonondor 325 kron; 100 nemških mark 195 K; 100 italijanskih lir 452 K; 1 angleški funt 310 K; 100 češkoslovaških kron 143 K.

Ljubljanske novice.

lj **Na državni obrtni šoli v Ljubljani** je razpisanih 15 proforsorskih mest za razne stroke. Termin za vlaganje prošenj je dne 15. avgusta t. l. Interesente opozarjamo na tozadavni razglas v Uradnem listu štev. 91 z dne 7. avgusta t. l.

lj **Kadar je dijak brez denarja.** Neki dijak nekega ljubljanskega višjega zavoda je izbral počitnice, da je potoval in si ogledoval razne kraje naše države. Prišel je tudi v Dubrovnik. Tam je v časnih bral, da se bodo zvišale vozne cene. Ko je preštel svoje bore, je videl, da ne bo mogel zmagati vožnje. »A kaj za to!« si je mislila brihtna glavicca, »pojdimmo na kotarsko poglavarstvo, kjer mi bodo že kaj svetovali. In tam so mu izročili 31. julija obvezno putnico in 9. avgusta se je pripeljal v Ljubljano, ne da bi ga bila vožnja kaj stala.

lj **V Italiji na smrt obsojeni zločinec kradel v Ljubljani.** Pred ljubljansko deželno sodnijo se je zagovarjala 10. t. m. radi tatvin, katerih so veliko izvršili: Marija Kumovec, Antonija Galuf, Marijo Bonomi, Anton Zorman in Ivan Leban. Čedna družba je stanovala v baraki na Kozlerjevem vrtu. Moški so posebno kradli kuretnino, katero sta ženski pekli in vsi so na račun drugih dobro živeli. Predkaznovani so vsi člani čedne družbe že velikokrat radi tatvin. Originalen je Anton Zorman, silno nevaren tat, ki je pa vsa nanj stavljen vprašanja odgovarjal cinično: »Jaz nič ne vem, me glava boli!« Najhujši od družbe je pa gospod Marijo Bonomi, ki je bil v Trstu obsojen na smrt in je pobegnil v Jugoslavijo, da se odtegne smrtni kazni, toda tudi v Ljubljani je kradel in so ga zato zaprli. Poskusil je iz zaporov drzen beg. Ko ga je nekoč zaslišaval preiskovalni sodnik, je Bonomi skočil iz I. nadstropja justične palače in četudi se je precej močno poškodoval nogi, je le bežal do Marijinega trga, kjer so ga zopet prijeli. Od takrat naprej simulira Bonomi popolno blaznost in ne spregovori niti besedice. Tudi pri današnji glavni razpravi ni hotel Bonomi spregovoriti nobene besedice. Samoobsebi umljivo je Bonomi pri popolni zavesti. Sedel je med razpravo na stolu in se delal, kakor da ga nobena reč ne zanima; le med pavzo, ko ga je podražil soobtoženi Leban, mu je pomenljivo pomežiknil. Sodišče je obsodilo Marijo Kumovec na 4 leta težke ječe, Antonijo Goluf na 1 leto težke ječe, Marija Bonomija na 18 mesecev težke ječe, Antona Zorman na 3 leta težke ječe in Ivana Leban na 8 mesecev težke ječe. Vsi bodo po prestani kazni pod policijskim nadzorstvom, Bonomi se bo pa izgnal iz kraljevine SHS. Sodba Bonomijeve bo onemogočila, da bi v Trstu proti Bonomiju razglašeno smrtno sodbo mogli izvesti.

lj **Neprevižna vožnja.** V zelo naglem diru sta se pripeljala z vozom po Cojzovi cesti navzdol Prekuh Avguštin in njegov sin Avguštin. Ker voz ni imel zavore, se je zvrnil. Ob tej priliki je bil poškodovan devetletni Avguštin Frigidi.

lj **Poročni prstan se je našel v Komen-skega ulici v Ljubljani.** Lastnik naj se oglasi pri najditelju Mihaelu Marolt, Komen-skega ulica št. 13.

lj **Mestni in privatni gozdi v ljubljanski okolici** so vkljub opetovanim opominom varstvenih organov in opominom v ljubljanskih dnevnikih, še vedno močno obiskovani od raznih gozdnih prestopnikov. Ti zlikovci se ne zadovoljujejo le z neupravičeno hojo izven javnih potov, ampak zarezujejo v lubad drevja svoje monograme, lupijo lupad in iz drevja cedajo se smolo na živih drevesih zažigajo, kar je jako kvarljivo, ne oziraje se na možnost gozdnih požarov. — Tudi se pojavlja neupravičeno nabiranje stelje, suhljadi in gozdnih plodov! Resnično revnim slojem bi človek privoščil to, ka bi ne nosili s seboj sekir, nožev, kljuk itd., s katerimi sekajo, režejo in lomijo poleg suhih tudi zelene veje, da celo drevesa. — Seveda bi morali imeti ti za pobiranje suhljadi na tleh potrebno dovoljenje od mestnega magistrata ali lastnikov privatnih gozdov. Posebno gozdne parcele privatnih lastnikov na Golovcu in Rožniku izgledajo jako slabo. Z neprestanim intenzivnim izkoriščanjem stelje od lastnikov samih so gozdna tla tako izčrpana, da drevje jako slabo uspeva; poleg tega pridejo še razni gozdni škodljivci, med katerimi je prvi človek. Z ozirom na to, da so gozdi za mesto in občinstvo eminentne važnosti, se bo vsakdo, ki bi v mestnih ali privatnih gozdnih delal kvaro, naznanil, odvzel se mu bo tudi nabrani les ali drugi plodovi, kakor tudi orodje, ki bi ga imel pri sebi. Tudi tukajšnja policija bi včasih lahko pogledala v te temne predale ljubljanske okolice, ako že ne iz gozdnovarstvenih, pa iz javnovarstvenih in npravstvenih ozirov!

Razne novice.

r **251 strani dolg stavek.** »Staatsgesetzblatt« za republiko Nemško Avstrijo naznanja, da je državna pogodba v St. Germainu stopila v veljavo. To pa naznanja v enem samem stavku, ki je 251 strani dolg, zakaj 249 strani dolga mirovna pogodba je vrinjena k ostalemu kot relativen stavek. To je pač posebnost uradnega jezika, ki dela povsod čudeže.

r **Poveljnik rdeče armade,** ki danes prodira na Poljsko, je neki Tukhaczewsky, star 27 let, ki je doma iz plemenite premožne rodbine. Komaj je bil končal vojaško šolo, ko je izbruhnila svetovna vojna. Na fronti je bil pogumen; težko ranjen je došel v nemško vojno ujetništvo, kjer je delil usodo z nekaterimi francoskimi častniki, ki pripovedujejo o njem: Bil je zelo priljubljen in resen mož, ni pil in ni veseljačil. Srednje velik je, navdušen, domoljubljen in ob enem poln one hladne energije, ki ne pozna poraza. Dvakrat se mu je ponorečilo. Šele, ko je začela v Rusiji revolucija, se je mlademu možu posrečilo, da je ubežal in stopil zopet v rusko armado. Kaj se je pozneje z njim godilo in kako je prišel do tega, da je danes kot 27 letni mož glavni poveljnik rdeče armade, ni povsem znano. Vendar je ta slučaj zelo zanimiv in Tukhaczewsky za današnjo mlado Rusijo zelo tipična oseba.

r **Bikoborbe na južnem Francoskem.** Bikoborbe, ki so posebno v Španiji na dnevnem redu in ki so bile na Francoskem dolgo časa strogo prepovedane, so zdaj zopet dovoljene; celo finančni minister jih omenja v novem davku na razkošje. To je pač kulturna stopnja dalje. Ali je narod v vojni res tako dozorel, da lahko mirno gleda trpinčenje in prelivanje krvi. Spričo mnogih stvari, ki se godé dandanes na človeštvu, se pač ne smemo čuditi. Južni Francozi so preje hodili s posebnimi vlaki na Špansko gledat in občudovat bikoborce, zdaj bodo imeli ta »hec« doma.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslavanska tiskarna« v Ljubljani.

Čitajte
„Zločin nad domovino“!

Senzacionalna knjižica,
ki posveti z žarko lučjo v zadnjega
polstoletja naše domače zgodovine.